

АКТ
ЛІСОПАТОЛОГІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПІДПРИЄМСТВА "ДРУЖБА"
ПО НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРИРОДНОМУ ПАРКУ
"ЦУМАНСЬКА ПУЩА"

"13" 06 2025 р

с Журавичі Луцького району Волинської області

На звернення сільськогосподарського приватного підприємства "Дружба" (далі - СГПП "Дружба"), лист № 9 від 29.04.2025 року, нами: провідним інженером-лісопатологом сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Русланом МАЦЕЛИКОМ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Іваном МОРОЧЕНЦЕМ, начальником відділу регулювання природокористування, погоджувальної діяльності та моніторингу довкілля управління екології та природних ресурсів Волинської ОДА Ольгою ГРИЦАЙ, інспектор природно заповідного фонду Національного природного парку "Цуманська пуща" Віктором ГРИЦЕНЕЮ, майстром з охорони природи відділу збереження та відтворення природних екосистем Національного природного парку "Цуманська пуща" Сергієм АРЕНДАРЧУКОМ, головою СГПП "Дружба" Григорієм СТЕПАНОВИМ, лісничим СГПП "Дружба" Віктором МАЗУРОМ, майстром лісу СГПП "ДРУЖБА" Миколою БУГОЙЧУКОМ, проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень по СГПП "ДРУЖБА", що потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік, у відповідності до п. 3 , "Санітарних правил в лісах України", затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 (ЗП України, 1995 р., № 10, ст. 253; Офіційний вісник України, 2016 р., № 87, ст. 2839), в редакції постанови КМУ від 26 жовтня 2016 року №756 зі змінами, що вносяться постановою КМУ від 9 грудня 2020 р. № 1224., (далі - "СПЛУ").

Коротка таксаційна характеристика, яка внесена в лісопатологічний журнал, вказана згідно:

– матеріалів базового лісовпорядкування 2019 року, станом на 01.01.2020 року по СГПП "Дружба".

СГПП "Дружба" загальною площею 1017,1 га, розташоване в північно-східній частині Луцького адміністративного району. Контора СГПП "Дружба" знаходиться в с. Журавичі Луцького району (бувшого Ківерцівського) Волинської області, на відстані 41 км від районного центру. Територія підприємства розділена на 1 обход.

Згідно указу Президента України №203/2010 від 22.02.2010 р., ліси підприємства віднесені до господарської зони Ківерцівського національного природного парку «Цуманська пуща».

Розподіл загальної площі природоохоронних і рекреаційно-оздоровчих лісів за функціональними зонами:

СГПП "Дружба": національні природні парки (господарська зона) - 1017,1 га (площа за даними лісовпорядкування).

Згідно Положення про Ківерцівський національний природний парк «Цуманська пуща»,

п. 4.3.2. У зоні регульованої рекреації дозволяється в установленому порядку:

- проведення вибіркових санітарних рубок і заходів, пов'язаних із збереженням, відтворенням та ефективним використанням природних комплексів та об'єктів згідно з Проектом організації території.

п. 4.3.4.В межах господарської зони забороняються рубки головного користування і проводиться господарська діяльність, спрямована на виконання покладених на Парк завдань.

Насадження обстежені в ході лісопатологічного обстеження на загальній площі – 87,1 га. Зазначені в лісопатологічному журналі:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа осередку		Коротка таксаційна характеристика насадження відповідає до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, м ³ на 1 га	Інтенсивність ураження, % (від запасу)	Ступінь ураження
					загальна	у тому числі площа, можлива для експлуатації	склад	вік, років	повнота	бойтєт	середня висота, м	середній діаметр, см	запас деревостану, куб метрів на 1 га						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
СГПП "Дружба"	1	1	2.0		2.0	2.0	10СЗ+БП	62	0.60	1	22	28	285	1	ВСП	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	32	11	середня
СГПП "Дружба"	2	11	2.4		2.4	2.4	10СЗ+ДЗ	61	0.50	1	23	26	245	1	ВСП	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	19	8	слабка
СГПП "Дружба"	3	1	3.2		3.2	3.2	10СЗ	61	0.45	1	21	26	195	1	ВСП	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники	12	6	слабка
СГПП "Дружба"	6	1	16.0		16.0	16.0	10СЗ	57	0.60	1	21	24	260	1	ВСП	стовбурові шкідники	11	4	відпал
СГПП "Дружба"	6	26	4.5		4.5	4.5	10СЗ+БП	38	0.65	1А	17	20	215	1	ВСП	стовбурові шкідники	14	7	слабка
СГПП "Дружба"	8	7	11.0		11.0	11.0	10СЗ	60	0.65	1А	24	30	335	1	ВСП	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	11	3	відпал
СГПП "Дружба"	8	9	8.6		8.6	8.6	10СЗ	81	0.55	2	22	36	255	1	ВСП	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	17	7	слабка
СГПП "Дружба"	8	16	2.1		2.1	2.1	10СЗ+ВЛЧ	60	0.55	1	22	28	255	1	ВСП	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	16	6	слабка
СГПП "Дружба"	9	6	6.5		6.5	6.5	10СЗ+ВЛЧ	71	0.65	2	22	30	305	1	ВСП	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	27	9	слабка
СГПП "Дружба"	10	5	2.0		2.0	2.0	10СЗ	61	0.70	2	19	24	260	1	ВСП	пожежа, стовбурові шкідники	37	14	середня
СГПП "Дружба"	11	2	2.0		2.0	2.0	10СЗ	71	0.60	2	19	26	225	1	ВСП	стовбурові шкідники	8	4	відпал
СГПП "Дружба"	12	11	14.0		14.0	14.0	10СЗ	61	0.70	1	21	26	305	1	ВСП	стовбурові шкідники	10	3	відпал
СГПП "Дружба"	13	8	12.8		12.8	12.8	10СЗ	61	0.60	1	21	26	265	1	ВСП	стовбурові шкідники	7	3	відпал

Разом виявлено по підприємству:

В тому числі:

Шкідники

Стовбурові шкідники

Інші причини

Вітровал, бурелом

пожежа

87.1

0.0

87.1

77.5

77.5

9.6

7.6

2.0

відпал

55.8

55.8

55.8

відпал

5.6

5.6

2.0

слабка

27.3

слабка

21.7

21.7

слабка

5.6

5.6

середня

4.0

середня

середня

середня

середня

2.0

2.0

сильна

сильна

сильна

сильна

сильна

сильна

сильна

сильна

В результаті лісопатологічного обстеження об'єктів природно-заповідного фонду Ківерцівського національного природного парку «Цуманська пуца» встановлено, стан обстежених насаджень незадовільний на площі – 87,1 га, зокрема:

- СГПП "Дружба" – 87,1 га;

Основною причиною всихання хвойних насаджень є ураження стовбуровими шкідниками. В насадженнях, до складу яких входить сосна звичайна, наявні дерева: дуже ослаблені (III – категорія стану), всихаючі (IV - категорія стану) та сухостійних (VI - категорія стану), уражені та відпрацьовані стовбуровими шкідниками.

Заселеність дерев сосни звичайної, стовбуровими шкідниками, визначається за їх типовими ознаками. У зоні товстої кори (нижня частина стовбура) виявлені пошкодження (при відлущенні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), які наносить шкідник під час заселення імаго та живлення личинок шести зубчастого короїда-стенографа *ips sexdentatus* (поверхня стовбура в районі поселення зайнята ходами повністю).

На лісовій підстилці відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини *Tomicus* (представники - малий сосновий лубоїд *Tomicus minor* та великий сосновий лубоїд *Tomicus piniperda*). Опалі пагони світло зеленого або жовтуватого кольору; мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. У нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорій санітарного стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, які наносять ксилофаги з групи деструкторів - Вусачі *Gerambycidae* та Златки *Buprestidae*.

Додатково оцінюючі (окомірно у відсотках) стан крон, процеси їхнього відновлення та стан стовбурів, за рівнем дефоліації, часткою сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III - категорії санітарного стану.

У відповідності до п. 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки враховується загальний стан таких дерев... Свіжохаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

В ході лісопатологічного обстеження спостерігається, що насадження є частково пошкодженні в наслідок - аварій та стихійного лиха (сильних поривчастих вітрів, вітровалу та бурелому), що пройшли на території СГПП "Дружба", в 2024-2025 роках.

У відповідності до п. 16 СПЛУ, у насадженнях, пошкоджених вітром і внаслідок аварій та стихійного лиха, в першу чергу для рубки призначаються дерева з поваленими чи зламаними стовбурами.

В насадженнях, що обстежуються спостерігається значна частина дерев різних порід зі зламаними навпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу за рахунок чого створюється велика захаращеність.

В обстеженому насадженні виявлено наявність дерев із плодовими тілами на висоті від 4 до 6 м. Частина дерев перестійна та вражена несправжнім трутовиком (*Phellinus robustus*).

Насадження швидко втрачають свої лісогосподарські та захисні властивості, відпад перевищує приріст. В насадженнях швидкими темпами проходить накопичення низькосортної деревини. Санітарний стан даних насаджень визнано незадовільним.

Спеціалістам підприємства вести постійний нагляд за суміжними насадженнями, при виявленні появи осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші термін проектувати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

До акту додаються:

- копії картографічних матеріалів (планчики відведених ділянок) по СГПП "Дружба";
- копія указу Президента України №203/2010 від 22.02.2010 р., ліси підприємства віднесені до господарської зони Ківерцівського національного природного парку «Цуманська пуша»;
- копія засідання науково-технічної ради Національного природного парку "Цуманська пуша" витяг з протоколу № 2 від 13 червня 2025 року (науково-технічної ради Ківерцівського національного природного парку "Цуманська пуша");
- науковий звіт Українського НДІЛГА "Обґрунтування необхідності обсягів використання природних ресурсів і затвердження ліміту під час проведення рубок догляду та оздоровлення лісів на території "СГПП Дружба" в 2025 році у межах території Ківерцівського національного природного парку "Цуманська пуша" що є об'єктом природно-заповідного фонду";
- копія природоохоронного забов'язання, виписаного СГПП "Дружба", про охорону Ківерцівського національного природного парку "Цуманська пуша";
- копії матеріалів проектів організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду та/або положень про них, що регламентують здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на таких територіях чи об'єктах (Положення про Ківерцівський національний природний парк «Цуманська пуша»);

Висновки та пропозиції:

1. Лісопатологічне обстеження насаджень проведено по СГПП "Дружба" на загальній площі – **87,1 га**. Обстежені насадження створюють незадовільний санітарний стан, деревина втрачає свої технічні якості, проходить розповсюдження стовбурових шкідників.

2. Для наведення належного санітарного стану лісів, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди у лісах СГПП "Дружба", що завдається стихійними лихами, шкідниками, хворобами, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів на площі – **87,1 га**, а саме: вибіркові санітарні рубки – на площі **87,1 га**.

3. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів у межах природно-заповідного фонду здійснювати відповідно до Закону України "Про природно заповідний фонд України", інших актів законодавства щодо збереження пралісів і старовікових насаджень, також – відповідно до вимог проектів організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду та/або положень про них з урахуванням специфіки, ступеня та періоду пошкодження насаджень, біології деревних порід, шкідників та збудників хвороб лісу, "Санітарних правилах в лісах України" у відповідності до п. 5 абзац 3 та 4 цих правил.

4. Дотримуватись правил що регулюються на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України, режим охорони регламентується Законом України „Про природно-заповідний фонд України”, Положеннями про природно-заповідні об'єкти та їх охоронними зобов'язаннями. Регулювання відносин в частині природокористування та охорони на території "ПЗФ" здійснюється у відповідності з Законами України: „Про охорону навколишнього природного середовища України”, „Про природно-заповідний фонд України”, „Про рослинний світ”, „Про тваринний світ”, „Про Червону книгу України” та іншими нормативно-правовими актами, як, зокрема, Лісовим кодексом України та "СПЛУ".

5. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів провести в 2025 році дотримуючись максимально стислих термінів. При проведенні заходів з поліпшення санітарного стану лісів передбачити застосування методів та технологій, що передбачають запобігання негативному впливу на стан навколишнього середовища.

6. Рубки провести згідно "СПЛУ", та термінів передбачених цими правилами.

7. В осередках стовбурних шкідників, вітровалів та буреломів проводити рубки згідно термінів та норм передбачених "Санітарних правилах в лісах України", заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

8. Осередки стовбурових шкідників, які зафіксовані під час лісопатологічного обстеження, підлягають моніторингу санітарного стану насаджень спеціалістами ФІЛП, та у разі не зафіксованого осередку вторинних шкідників на обліку підприємства, вони підлягають обов'язковій фіксації. Вживати додаткові заходи до запобігання їх поширенню та зростанню чисельності.

9. Лісовій охороні підприємства вести постійний нагляд за суміжними насадженнями, де виявлено шкідники та хвороби лісу. Осередки шкідників та хвороб лісу, виявлені лісопатологічним обстеженням, поставити на облік, згідно лісопатологічного журналу.

10. Спеціалістам СГПП "Дружба", при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно чинного законодавства.

11. Очистку лісосіки від порубкових залишків провести дотримуючись правил пожежної безпеки в лісі, та у відповідності до Закону України "Про природно заповідний фонд України", інших актів законодавства, вимог проектів організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду та/або положень про них з урахуванням їх специфіки.

12. Лісопатологічне обстеження спеціалістами філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" було проведене: 13.06.2025 року.

Акт складено в 5-ох примірниках.

1-й - філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";

2-й - СГПП "Дружба";

3-й - Північно-Західне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства;

4-й - Департамент екології та природних ресурсів Волинської ОДА;

5-й - Ківерцівському національному природному парку "Цуманська пуша"

Акт підписали:

Провідний інженер-лісопатолог
сектору моніторингу
стану лісових насаджень
філії "Рівнелісозахист"
ДСЛП "Київлісозахист"

Руслан МАЦЕЛИК

Головний спеціаліст
відділу мисливського господарства,
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління лісового
та мисливського господарства

Іван МОРОЧЕНЕЦЬ

Начальник відділу
регулювання природокористування
погоджувальної діяльності та моніторингу довкілля
управління екології та природних ресурсів
Волинської ОДА

Ольга ГРИЦАЙ

Інспектор природно заповідного фонду
Національного природного парку "Цуманська пуша"

Віктор ГРИЦЕНЯ

Майстр з охорони природи
відділу збереження та відтворення природних екосистем
Національного природного парку "Цуманська пуша"

Сергій АРЕНДАРЧУК

Голова СГПП "ДРУЖБА"

Григорій СТЕПАНОВ

Лісничий СГПП "ДРУЖБА"

Віктор МАЗУР

Майстр лісу СГПП "ДРУЖБА"

Микола БУГОЙЧУК